

Ode aan de leraar

Het is vrijdag. Teun komt op sokken de klas in. Hij zegt dat hij gisteren in de sloot is gevallen en dat zijn vader zo boos werd dat hij op sokken naar school moest. Als het speelkwartier wordt, vraagt hij of hij op mijn rug mag. Ik ben het paard; hij de ruiter. Ik loop; hij stuurt. Als we 's middags naar de gymzaal gaan, klimt hij weer op mijn rug. Aan het einde van de dag loopt hij de klas uit, schuift een paar jassen aan de kant, pakt zijn schoenen en wenst mij een fijn weekend.

De pedagoog is soms een paard. De kinderen soms de ruiters. Samen op weg. Geen eindbestemming. Wel een richting...

In één klas zitten de toekomstige minister president, een politieagent, postzegelverzamelaar, data scientist, ondernemer, soldaat, ethisch hacker, schilder, human-computer interaction designer, boomchirurg, drone piloot, autodidact, wereldreiziger, werkgeluk-deskundige, honkbalcoach, ornitholoog, pechvogel... én nog een leraar.

Kinderen mogen opvoeden en begeleiden in hun ontwikkeling is “een eervolle taak”. En ja, de tijden zijn veranderd. Als je vroeger aan kinderen vroeg: Doe je dat thuis ook? Dan ging je er nog van uit dat ze dat thuis NIET deden...

Maar de tijd dat we mensen mogen buitensluiten is definitief voorbij. We kunnen simpelweg niemand meer missen. Eén persoon is in staat om onze samenleving te ontwrichten. Verbondenheid is de opdracht. Relaties aangaan die de kans vergroten dat eenieder gezien en gekend wordt, verkleint de kans op ontkoppelingen. Er mag geen talent verloren gaan in een – met de dag dynamischer wordende – wereld.

Een samenleving die geluk en gezondheid nastreeft voor iedereen, die vrijheid biedt maar ook opkomt voor degenen die dat minder goed kunnen, die werkgelegenheid stimuleert, die de circulaire economie bevordert, klimaatneutraal wil produceren, technologische voorspoed nastreeft met de rechtstaat als basis en de rechten van de mens als handboek. Een samenleving die de wereld mooier wil achterlaten dan deze is aangetroffen... die samenleving investeert in onderwijs. Die samenleving weet dat de meest duurzame variant van al onze mogelijkheden is gelegen in het potentieel van onze volgende generatie.

Die samenleving laat jonge mensen opgroeien als vrije én verantwoordelijke burgers, die opkomen voor zichzelf én rekening houden met anderen. Tegelijk! Dat ontwikkelt zich niet vanzelf. Dat gaat niet zonder gedoe.

Daar hebben we mensen voor nodig die gids zijn én dirigent. Historicus en geograaf, bioloog en fysicus, didacticus en pedagoog, wiskundige en neerlandicus, socioloog en antropoloog, acteur en auteur, manager en uitvoerder, scheidsrechter, grensrechter, coach en supporter, idealist en realist, liefhebber en aanpasser, overwerker en tijdbewaker, meedenker en tegenspeler, individualist en teamplayer. Tegelijk! Ja! Ik heb het over de leraar. Iemand die aan een rups al ziet hoe mooi de vlinder kan worden.

Dat je 's morgens bij de deur staat en dat je kinderen (peuters, kleuters, basisschoolleerlingen, pubers, adolescenten) in de ogen mag kijken en aanvoelt dat die éne er anders bijzit dan gisteren.

Dat je kinderen die iets nog niet begrijpen of kunnen, zó kunt helpen dat jij de mogelijkheid bent dat gaat lukken wat eerder nog niet lukte. En dat je dat ziet aan de twinkeling in hun ogen en terug hoort in de gesprekken die worden gevoerd over jou.

Dat je bij ouders ongerustheid wegneemt en samen optrekt als niemand precies weet wat het beste is.

Dat je na de les even wacht om aan dat éne kind te vragen: "Hoe gaat het eigenlijk echt met jou?" En dat hij dat antwoord pas komt geven op de reünie: "Er was er één die nooit opgaf, één die in mij bleef geloven die me kansen gaf en dáárhoor gaat het nu zo goed juf!"

Dat je met een knipoog kunt laten weten aan een kind dat je hem ziet.

Dat je met een opmerking een kind kunt aanmoedigen dat hij het kan.

Dat je met een vraag een kind kunt uitdagen.

Dat je met een verhaal een kind kunt brengen waar hij nog nooit is geweest.

Dat je met een activiteit een kind een nieuwe ervaring op kunt laten doen.

Een kleine stap voor een leraar, een grote sprong voor de mensheid.

Maar als je in het leven vervelende dingen meemaakt, dan is daar nog steeds geen school voor. Het maakt wel uit welke leraar je dan hebt of hebt gehad!

Onderwijs is geen school, geen gebouw, geen instituut, kent geen bestuur. Onderwijs is de bijzondere interactie van de leraar met jonge mensen die al de potentie hebben om te worden wie ze zijn, om te gaan doen waar ze voor gemaakt zijn.

En dat leven van jonge mensen kent onzekerheden. Een leraar leert je met zekerheid die onzekerheid tegemoet te treden. Hij leert je op jezelf te vertrouwen, omdat hij je vertrouwt. Hij leert je jezelf te waarderen, omdat hij je waardeert. Hij leert je om verantwoordelijkheid te nemen voor de vrijheid die je neemt.

Dus... Willen jullie meer of minder leraren????

Oh ja... Veel leraren hebben nog het idee dat hen van alles overkomt. Zoals een kleuter die roept: "Handen omhoog of ik schiet!" ... Als je je handen dan keurig omhoog steekt, schiet hij toch!

Maar een leraar is ook een leider. En de pedagogiek kent het antwoord op grote complexe vraagstukken.

Als we onze kinderen willen emanciperen, zullen we onszelf moeten emanciperen. Er is één minister, één staatssecretaris, er is een stel ambtenaren en een paar inspecteurs. Die moeten er zijn en die zijn gewaardeerd. Maar met ruim 200.000 leraren, een toenemende complexiteit en een groeiend tekort, kun je geen les geven als je 'je de les laten lezen'...

Er is er maar één die kan doen wat nodig is! JIJ LERAAR.

Dus... Word leraar! Ben leraar! Blijf leraar!

Laat je horen, laat je zien, ben trots, ben aantrekkelijk.

Een leraar, daar heb je wat aan te danken!

En voor alle kinderen die dat vandaag nog niet tegen jullie kunnen zeggen:
Dank je wel leraar, dank je wel!

Leraar, dank je wel!

Marcel van Herpen